

ZAPISI

Jože Ciperle

40 let Arhiva in muzeja Univerze v Ljubljani

Univerzitetni arhivi so danes središčna mesta, mesta kontinuitete znotraj univerze pa tudi mesta, kjer se univerza predstavlja kot celota. So neke vrste »trajnejši«, morda lahko rečemo zgodovinski spomin univerze.

Arhivi, moderne »zakladnice« univerz in visokih šol, opravljajo – kot »spomin« univerzitetne uprave – z varovanjem (hranjenjem) in zbiranjem dokumentov tradicionalno nalogo oblastnega arhiva.¹ Pri univerzah, zlasti tistih, ki imajo svoj izvor v visokem in poznem srednjem veku in v prvih stoletjih novega veka, so jim zaupani stari pergamenti in kodeksi v trajno hrambo, danes pa zbirajo za bodoče generacije vedno bolj naraščajoče pisno gradivo v različnih oblikah zapisa, nudijo dragocene informacije uporabnikom javnega arhivskega gradiva z univerzitetno oziroma visokošolsko tematiko, izdajajo potrdila in nudijo strokovne usluge študentom, diplomantom, disertantom in drugim raziskovalcem. S svojimi objavami znanstvenih publikacij in kritičnih edicij virov pa prinašajo dragocene izsledke v zgodovinsko pa tudi v druge stroke.²

Danes univerzitetni arhivi služijo v enaki meri univerzitetni upravi pri njenem tekočem poslovanju kakor tudi znanstvenemu raziskovanju in pouku (študiju) ter tako zavzemajo čvrsto mesto v okviru univerz oziroma visokih šol tudi s tem, da kot mesto univerzitetne in visokošolske zgodovine (njihove preteklosti) igrajo pomembno vlogo pri krepitvi skupne (celostne) univerzitetne zavesti pa tudi pri negovanju njene tradicije. S svojimi zbirkami, fondi, dokumentacijo in s svojo predstavitveno dejavnostjo: razstavami o zgodovini univerz in znanosti pa ustvarjajo povezavo s širšo javnostjo. Univerzitetni arhivi so se v zadnjem polstoletju razvili v pomembne javno dostopne znanstvene ustanove, ki so kot specialni arhivi v določeni meri primerljivi z deželnimi, mestnimi in cerkvenimi arhivi.³

Iz nekdanjih univerzitetnih zakladnic, ki so bile večinoma dostopne le omejenemu številu privilegiranih funkcionarjev in znanstvenikom z ustrežno legitimacijo, so postali javna mesta zgodovinskih in drugih raziskav in mesta za posredovanje informacij kakor tudi servisne ustanove za potrebe univerzitetne uprave.

Pri delu ustanove takšnega obsega in pomena, kot ga ima Univerza v Ljubljani, nastaja gradivo, ki predstavlja pomemben del slovenske kulturne dediščine. Pomena svojega gradiva se je univerzitetno vodstvo zavedlo ob pripravah na praznovanje 50-letnice Univerze. Takratni

¹ Prim. Alfred Ebenbauer, Vorwort, v: Kurt Mühlberger (izd.), *Archivpraxis und historische Forschung, mittel-europäische Universitäts- und Hochschularchive*, Wien, WUV–Universitätsverlag, 1992; Walter Höflechner, *Aufgaben und Probleme von Universitäts- und Hochschularchiven*, prav tam, 17–22.

² Prim. Franc Skacel, Zum Geleit, v: Kurt Mühlberger (izd.), *Archivpraxis und historische Forschung, mittel-europäische Universitäts- und Hochschularchive*, Wien, WUV–Universitätsverlag, 1992, 10; Kurt Mühlberger, *Einleitung und Danksagung*, prav tam, 11–14; Jože Ciperle, *Evropski univerzitetni arhivi ter arhiv in muzej Univerze v Ljubljani*, v: *Varstvo arhivske in muzejske kulturne dediščine Univerze v Ljubljani*, Knjižnica arhiva in muzeja Univerze, I. zv. (izd. Jože Ciperle), Ljubljana 2007, 135–152.

³ Prim. Walter Höflechner, o. d., 17–21.

rektor Roman Modic se je za počastitev te obletnice med drugim zavzel tudi za postavitvev razstave o preteklosti univerze, zgodovinski pregled dogajanj v 50 letnem obdobju pa bi bil predstavljen v zborniku. K sodelovanju je pritegnil zgodovinarja in nekdanjega rektorja Frana Zwittra. Ta je predlagal, da bi se ustanovil zgodovinski arhiv za univerzo in fakultete, ki naj bi imel tudi biblioteko. Na osnovi sklepa Univerzitetnega sveta je 1. septembra 1968 delovno mesto »arhivarja – kustosa« pri Tajništvu univerze zasedla do takrat kustosinja Gorenjskega muzeja v Kranju Ana Benedetič.

V začetku je bilo ob pripravi jubilejnega zbornika in razstave težišče predvsem na muzejski dejavnosti, zato se je tudi služba sprva imenovala Muzejsko-arhivska služba univerze, kasneje se je razmahnila dejavnost na arhivskem področju, kar se je odrazilo tudi v novem imenu – Arhivsko muzejska služba Univerze. Vprašanje varstva arhivskega gradiva, ki nastaja pri ljubljanski univerzi je bilo rešeno leta 1985, ko je bila podpisana pogodba med Arhivom Socialistične Republike Slovenije in Univerzo Edvarda Kardelja, s katero je Arhiv prepustil obstoječe in nastajajoče arhivsko gradivo Univerzi oziroma njeni arhivski službi, ki danes de iure nosi naslov Arhivsko-muzejska služba uprave Univerze, neuradno pa Zgodovinski arhiv in muzej Univerze. Gre za dokaj specifično kulturno-varstveno in raziskovalno ustanovo, ki je organizacijsko oblikovana po zgledu pomembnejših evropskih univerzitetnih arhivsko-muzejskih ustanov, npr. Arhiva dunajske univerze ter univerzitetnega arhiva v Krakovu in Goettingenu, in katere dejavnost obsega opravila s področja arhivske, muzejske in bibliotekarske stroke.⁴

Varstvo kulturne dediščine ureja danes na Slovenskem več zakonov. Za varstvo arhivskega gradiva in delovanje arhivske službe Univerze predstavlja v tem trenutku pravno podlago Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list RS 30/2006), do poletja 2006 pa je veljal Zakon o arhivskem gradivu in arhivih iz leta 1997. Oba med drugim določata, da javnopravna oseba zaradi posebnega statusnega položaja, posebne narave dejavnosti na področju znanosti, visokega šolstva ali informiranja z dovoljenjem ministra za kulturo lahko zagotavlja varstvo lastnega arhivskega gradiva. Uprava Univerze v Ljubljani je na tej osnovi sredi decembra 1997 zaprosila na omenjenem naslovu za svojo arhivsko-muzejsko službo za izdajo dovoljenja za nadaljnje opravljanje arhivske (muzejske) dejavnosti. Dne 11. 1. 1999 podeljeno dovoljenje zagotavlja Univerzi varstvo svojega javnega arhivskega gradiva, Univerza pa se je z njim obvezala zagotoviti ustrezne prostore in opremo ter strokovno usposobljene delavce, nadalje vzpostaviti tako organizacijo dela, da bo zagotovljeno učinkovito varstvo arhivskega gradiva ter v ta namen zagotoviti potrebna finančna sredstva. S tem dovoljenjem je bil za pristojni arhiv določen osrednji slovenski državni arhiv, to je Arhiv Republike Slovenije, ki je pristojen za nadzor nad izvajanjem varstva arhivskega gradiva na Univerzi. Univerza tako varuje svoje javno arhivsko gradivo na osnovi omenjenega dovoljenja v skladu z veljavnim arhivskim zakonom in veljavnimi arhivskimi podzakonskimi akti ter po navodilih pristojnega arhiva.⁵

⁴ Prim. Jože Ciperle, Nekoliko širše o zgodovinskem arhivu in muzeju, v: Vestnik, Univerza v Ljubljani, 29/1998, št. 11, 9–11; isti, Historisches Archiv und Museum der Universität in Ljubljana – Seine gegenwärtige Situation und Vision der künftigen Entwicklung, v: László Szögi (izd.), Beiträge zur Geschichte und Entwicklung der mitteleuropäischen Universitätsarchive, Internationale Konferenz der mitteleuropäischen Universitätsarchive, Budapest 2000, 181–190; Tatjana Dekleva, Univerza v Ljubljani in njeno arhivsko gradivo, v: Miran Kafol (ur.), Mija Mravlja (ur.), Kulturne ustanove in arhivsko gradivo, Arhivi in marketing, Računalniško popisovanje arhivskega gradiva v praksi, Ljubljana, Arhivsko društvo Slovenije, 2000, 54–56; Ana Benedetič, Archiv und Museum der Universität Laibach/Ljubljana, v: Kurt Mühleberger (izd.), Archivpraxis und historische Forschung, mitteleuropäische Universitäts- und Hochschularchive, Wien, WUV–Universitätsverlag, 1992, 95–98; ista, Einige spezielle Probleme des Archivsguts der Universität Laibach/Ljubljana, prav tam, 194–199.

⁵ Prim. Vladimir Žumer, Novi arhivski podzakonski akti, v: Miran Kafol (ur.), Mija Mravlja (ur.), Evidentiranje virov za zgodovino Slovencev v tujini, Novosti v slovenski arhivski zakonodaji, Arhivski informacijski sistem, 18.

S tem v zvezi je vredno posebej izpostaviti, da je v arhivu in muzeju Univerze v Ljubljani – v nasprotju z univerzitetnimi arhivi nekaterih drugih držav Evropske unije, kjer je varovanje univerzitetnih arhivalij in muzealij urejeno z arhivskimi redi (poslovniki), ki jih na osnovi zakona o univerzi izdajajo sami vodstveni organi univerze – v strokovnem pogledu varovanje univerzitetnega arhivskega gradiva v celoti pogojeno s slovensko državno arhivsko in muzejsko zakonodajo.

Zakon o varstvu premične in nepremične kulturne dediščine iz leta 1999 ter novi Zakon o varstvu kulturne dediščine iz začetka leta 2008 pa med drugim urejata tudi varstvo za zgodovinsko dogajanje na Slovenskem pomembnih premičnih (univerzitetnih) zgodovinskih predmetov: muzealij. V skladu z dikcijo teh zakonov si Univerza prizadeva za razglasitev svojega najdragocenejšega muzejskega gradiva, ki ga hrani arhiv in muzej Univerze, za kulturni spomenik državnega pomena, za ostalo gradivo pa poskuša doseči vpis v register kulturne dediščine.⁶

Gledano v celoti lahko rečemo, da se je arhiv in muzej Univerze v specifični obliki službe uprave Univerze razvil iz skromnih začetkov v ustanovo, ki postaja sicer ob majhnem številu zaposlenih vse bolj primerljiva s podobnimi ustanovami znamenitih evropskih univerz, čeprav silovito povečanje števila članic Univerze in s tem v zvezi silovito povečanje gradiva, ki po zakonu že zapade v arhivski (muzejski) prevzem, postavlja arhiv in muzej Univerze v tem trenutku pred velike, težko rešljive organizacijske, prostorske in kadrovske probleme.

Arhiv in muzej Univerze deluje v centralnem univerzitetnem posloppju, nekdanji stavbi kranjskega deželnega zbora, zgrajenem leta 1902 in ima okrog 200 m² upravnih, javnih in depojskih prostorov. Večina depojskih prostorov ustreza predpisom o materialnem varstvu arhivskega gradiva. Gradivo oskrbujejo trije arhivsko in muzejsko usposobljeni delavci z visokošolsko izobrazbo.⁷

V organizacijskem pogledu sestavljajo arhiv tri delovne enote: arhivski oddelek, muzejski oddelek in priročna biblioteka z dokumentacijo.

Spisovno arhivsko gradivo je glede na provinienco hranjeno v 10 fondih, to je okrog 600 tm (okrog 6000 arhivskih škatel), pri tem gre v pretežni meri za gradivo rektorata (uprave), v manjšem obsegu pa za gradivo Pravne fakultete, Filozofske fakultete, Tehniške fakultete, Medicinske fakultete, Ekonomske fakultete, Fakultete za naravoslovje in tehnologijo in Biotehniške fakultete. Iz ohranjenega fonda rektorata omenimo posebej eminentno gradivo, ki govori tako o Univerzi kakor tudi o njenih učiteljih in študentih. Na prvem mestu gre omeniti matriko Univerze, habilitacijske protokole in zapisnike sej univerzitetnega sveta in univerzitetne uprave, ki jih dopolnjujejo osebni izkazi študentov Filozofske, Pravne in Medicinske fakultete; obsežne podatke o univerzitetnih učiteljih pa nudijo personalne mape, ki za večino takratnih fakultet segajo tudi v povojno obdobje. Ob tem omenimo še splošne spise, ki sicer nepovezano obravnavajo najrazličnejša vprašanja univerzitetne tematike, nudijo podatke o študentskih zadevah, tisku, univerzitetnih oziroma fakultetnih ustanovah, disciplinskih zadevah, znanstvenoraziskovalni dejavnosti, študijskih zadevah, stikih s tujino, komemoracijah in proslavah, pogodbah in sporazumih.⁸

zborovanje, Ljubljana, Arhivsko društvo Slovenije, 1999, 73–85; Marjan Zupančič, Dovoljenje Univerzi v Ljubljani za hranjenje lastnega arhivskega gradiva, v: Obvestila Arhiva Republike Slovenije, 15/1999, št. 1, 10–13.

⁶ Prim. Zasnova novega zakona o varstvu kulturne dediščine, delovna verzija VKD 2.0, Ministrstvo za kulturo, Ljubljana, november 2005, 23; Zakon o varstvu kulturne dediščine, delovna verzija VKD 4.1, Ministrstvo za kulturo, Ljubljana, junij 2006 (99. člen: Zahteve za pridobitev pooblastila; 100. člen: Postopek podelitve pooblastila).

⁷ Prim. Jože Ciperle, Obnova skladiščnih prostorov Zgodovinskega arhiva in muzeja UL, v: Vestnik, Univerza v Ljubljani, 30/1999, št. 2, 13.

⁸ Prim. Jože Ciperle, Historisches Archiv und Museum der Universität in Ljubljana /.../, v: o. d.; Tatjana Dekleva, Gradivo rektorata Univerze v Ljubljani, v: Obvestila Arhiva Republike Slovenije, 14/1998, 34–35.

Fondi posameznih fakultet vsebujejo identično ali podobno gradivo, le da se tematsko omejujejo na posamezne učne stolice, npr, zapisniki sej fakultetnega sveta, študentske zadeve, študijski načrti, statuti, delovna poročila, statistični podatki, finančne zadeve, sezname predavanj itd., kot specifika pa izstopajo predvsem zapisniki diplomskih izpitov, gradbeni načrti in gradnje ter gradivo nekaterih dekanatov.⁹

Vse prevzeto gradivo je strokovno obdelano in opremljeno s primerno tehnično opremo. Seveda seznama gradiva, prevzetega v zadnjem desetletju, tu ni mogoče navesti, pa vendarle omenimo, da je bilo v tem času v arhiv in muzej Univerze prevzetih okrog 200 tm (2000 arhivskih škatel) arhivskega gradiva, po mojem prihodu pa okrog 400 tm (oziroma 4000 arhivskih škatel), od tega eminentno gradivo sledečih tematskih področij: zapisniki sej univerzitetnega sveta 1919–1992, zapisniki senata Univerze 1997–1998, zapisniki habilitacijske komisije 1970–1985, zapisniki pedagoško-znanstvenega sveta 1969–1976, zapisniki komisije za znanstvenoraziskovalno delo 1968–1979, zapisniki komisije za študijske zadeve 1968–1979, diplomske naloge Strojne fakultete in drugo.

Specialno za Filozofsko fakulteto omenjamo, da je bilo doslej prevzeto okrog 100 tm njenega arhivskega gradiva (okrog 1000 arhivskih škatel), od tega omenimo diplomske izpite od leta 1919 do leta 1980, osebne izkaze študentov od leta 1919 do leta 1980, splošne spise od leta 1951 do leta 1960, zapisnike sej fakultetnega sveta in fakultetne uprave od leta 1949 do 1960, profesorske izpite od leta 1927 do leta 1952, študentske prošnje od leta 1948 do leta 1960, imatrikulacijska potrdila od leta 1919 do leta 1950, absolutorije od leta 1921 do leta 1944, štipendije od leta 1951 do leta 1961, zakone – uredbe – statute iz obdobja 1930 do 1961, študijske načrte od leta 1946 do leta 1961 in drugo.

Ob tem lahko poudarimo, da pisanje zgodovine Univerze in zgodovine njenih članic, ki so nastale do leta 1965, brez uporabe navedenega gradiva sploh ni mogoče, kar lepo kaže nekaj sintetičnih pregledov zgodovine ljubljanske univerze in zgodovine njenih članic oziroma njihovih stolic, ki so nastali v zadnjih dobrih treh desetletjih, kar še posebej velja za Filozofsko in Medicinsko fakulteto oziroma njune učne stolice. Lahko izpostavimo, da je na osnovi prevzetega gradiva celo tekoče poslovanje nekaterih članic Univerze – seveda na nekaj tematskih sklopih – mogoče samo z uporabo gradiva, ki se danes hrani v arhivu / muzeju Univerze.

V zadnjih letih je arhiv in muzej Univerze v Knafljevem domu na Dunaju tudi strokovno uredil okrog 50 tm dokumentarnega in arhivskega gradiva Knafljeve ustanove za časovno obdobje od konca šestdesetih let prejšnjega stoletja do današnjih dni.

Arhiv in muzej Univerze išče in vzpostavlja tudi stike s posamezniki, za katere vemo, da imajo arhivsko in muzejsko gradivo z univerzitetno tematiko, in s tistimi, ki ga bodo ponudili v odkup. Intenzivno je evidentiranje gradiva o semiuniverzitetnih študijih (višješolskih študijih) v Ljubljani v 17., 18 in 19. stoletju v tujih, predvsem avstrijskih arhivih. Sicer pa se arhivalije o omenjenem ljubljanskem višjem šolstvu pred ustanovitvijo moderne univerze hranijo v skladu z zgodovinskim razvojem v različnih arhivskih ustanovah in knjižnicah v Ljubljani, ne pa v arhivu Univerze. Vprašanja restitucije gradiva o ljubljanski univerzi, ki se nahaja v arhivih Srbije in Črne gore, pa je seveda v celoti še odprto in je predmet meddržavnih pogajanj.¹⁰

Na muzejskem področju arhiv oziroma muzej Univerze posveča večino naporov predvsem učinkovitemu izvajanju primarnega muzejskega dela, torej skrbi za reševanje in dokumentiranje premične kulturne dediščine za področja semiuniverzitetnega šolstva v Ljubljani in moderne univerze v Ljubljani. V zadnjem desetletju je bilo predvsem s strani rektorata pridobljenih nekaj sto muzejskih eksponatov, v celoti pa ta zbirka obsega okrog 800 eksponatov. Muzeološka

⁹ Prim. Jože Ciperle, Historisches Archiv und Museum der Universität in Ljubljana /.../; v: o. d.

¹⁰ Prim. Jože Ciperle, Historisches Archiv und Museum der Universität in Ljubljana, v: o. d.

obdelava pridobitev obsega inventarizacijo, evidentiranje stanja, zaščito in deponiranje gradiva. V okviru muzejskega oddelka se nahaja tudi fototeka z okrog 20.000 fotografijami na temo preteklosti in sedanjosti Univerze, in dokumentacijska zbirka s podrobno obdelanimi podatki o Univerzi in njenih članicah, njenih študentih, diplomantih, profesorjih, zaposlenem osebju itd., kar je izredno dragoceno za položaj arhiva / muzeja Univerze kot specifične službe uprave oziroma rektorata Univerze. Vsi podatki so obdelani in vodeni v elektronski obliki ter se sprotno dopolnjujejo in ažurirajo. S tem v zvezi arhiv in muzej Univerze pripravlja za upravo oziroma rektorat Univerze že osmo leto izbor člankov v dnevnem časopisju, ki se nato vsako leto izdajo v vezani obliki kot ogleдалo Univerze v tisku, v zadnjih šestih letih pa izhajajo redno vsakodnevno tudi v digitalni obliki na spletni strani Univerze.¹¹

Arhivska knjižnica ima okrog 4000 bibliotečnih enot, večinoma monografij, v manjši meri tudi periodike. V vsebinskem pogledu prevladuje tematika univerz, njihove zgodovine ter arhivistike in muzeologije. Arhiv in muzej Univerze je v zadnjem desetletju načrtno nakupoval, zbiral z darili in nasploh drugače pridobival literaturo s tematiko zgodovine evropskih in izvenevropskih univerz, nadalje zbiral izdane matrike evropskih univerz ter znanstvene revije s to tematiko, kar predstavlja zlasti za raziskovalce neprecenljivo bogastvo in bo v kratkem pregledno in dosegljivo na COBISSU. Upam si trditi, da nastaja zametek specialne knjižnice za zgodovino evropskih in izvenevropskih univerz z gradivom, ki je bilo pri nas doslej večinoma dosegljivo le z medbibliotečno izposojjo iz tujine, v določeni meri pa nastaja tudi zametek inštituta za zgodovino ljubljanske univerze.¹²

V okviru raziskovalne dejavnosti osebje arhiva in muzeja Univerze objavlja strokovne članke in razprave iz zgodovine ljubljanskega semiuniverzitetnega šolstva, predvsem pa iz zgodovine Univerze in iz arhivistike in muzeologije, in sicer v domačih in tujih strokovnih revijah. V zadnjem desetletju je izšlo skupaj okrog 100 razprav, ki segajo na sledeča tematska področja (omenjamo le najpomembnejše): ljubljansko jezuitsko šolstvo, gimnazijsko šolstvo od 16. do vključno 20. stoletja, ljubljanski licej ob koncu 18. in v prvi polovici 19. stoletja, ljubljanske licejske filozofske in teološke študije, arhivi o Knaflju in njegovi ustanovi, kranjske štipendijske ustanove ob koncu 18. in v prvi polovici 19. stoletja, začetki pravnih študij na Univerzi, začetki Filozofske fakultete Univerze, rektorji Univerze, opis in izdaja gradiva o ljubljanski univerzi itd.¹³

Kot nadaljevanje tradicije prvih dveh fotografskih zbornikov iz življenja in dela Univerze iz obdobja od njene ustanovitve v letu 1919 do leta 1945, ki sta izšla ob koncu osemdesetih oziroma devetdesetih let prejšnjega stoletja, je arhiv in muzej Univerze v Tednu Univerze 2008 izdal tretjo knjigo omenjenega fotozbornika z naslovom »Ljubljanska univerza in njeni študenti 1945-1960«. V letu 2006 pa je v sodelovanju z Arhivom Republike Slovenije pripravil v zbornični dvorani Univerze strokovni posvet o varovanju arhivske in muzejske kulturne dediščine Univerze, katerega prispevki so izšli konec leta 2007 v I. zvezku strokovne knjižne zbirke arhiva in muzeja Univerze z naslovom: Knjižnica arhiva in muzeja Univerze.

V domačih strokovnih revijah izhajajo prispevki v Vestniku Univerze, kjer v zadnjem desetletju skoraj ni številke brez strokovnega članka izpod peresa delavca v arhivu / muzeju Univerze, nadalje v Zgodovinskem časopisu, Kroniki, Argu, lokalnih glasilih kot Kopitarjev glas, Dolenjski zbornik, Kranjski zbornik itd.

¹¹ Prim. Jože Ciperle, *Historisches Archiv und Museum der Universität in Ljubljana*, v: o.d., 188; Tea Anžur, *Fotografsko gradivo Zgodovinskega arhiva in muzeja ljubljanske Univerze*, v: *Obvestila Arhiva Republike Slovenije*, 16/2000, št. 2, 28–33; ista, *Fotografsko gradivo Zgodovinskega arhiva in muzeja Univerze v Ljubljani*, v: *Argo*, 48/2005, št. 2, 15–22.

¹² Jože Ciperle, *Historisches Archiv und Museum der Universität in Ljubljana*, v: o.d., 188–189.

¹³ Prav tam, 189.

V tujini pa v Zborniku Mednarodnega kulturnozgodovinskega simpozija Modinci, objavah Bavarskega šolskega muzeja Ichenhausen, oddelka Bavarskega nacionalnega muzeja, objavah dunajskega univerzitetnega arhiva, objavah arhiva univerze Eötvös Lorand v Budimpešti, objavah Inštituta za zgodovino izobraževanja in evropske identitete (v Achnu), objavah Centra za interdisciplinarne raziskave univerze v Bielefeldu in drugod.

S svojimi prispevki je arhiv / muzej Univerze sodeloval v zadnjem desetletju na sledečih znanstvenih posvetovanjih: Jezuitski kolegij v Ljubljani (1996), mednarodni simpozij o zgodovini šolstva v Ichenhausnu na Bavarskem (1996), mednarodni kulturnozgodovinski simpozij Modinci (2000), simpozij o srednjeevropskih univerzitetnih arhivih (Budimpešta 1999), simpozij Zgodovina izobraževanja in evropska identiteta, Achen (1996) in Celovec (2000), simpozij o šoli v Šmarju (2003), Slavičev večer v Križevcih (2006), simpozij o odnosu med šolo, cerkvijo in religijo na univerzi v Bielefeldu (2006), strokovni posvet slovenskih arhivistov v Bovcu (1999) in v Velenju (2007) ter drugod.

Povsem naravno je, da arhiv in muzej Univerze posveča veliko pozornost zadovoljevanju potreb obiskovalcev, uporabnikov javnega arhivskega in muzejskega gradiva, ki ga hrani. V zadnjem desetletju je bilo več kot 4000 obiskov, od tega vsaj 500 raziskovalcev, ki so uporabljali nad 100.000 kosov arhivskega / muzejskega gradiva.

Arhiv in muzej Univerze se zaveda, da njegovo gradivo, njegovi depoiji in zbirke ne morejo biti sami sebi namen in da je prezentacija gradiva (razstavna dejavnost) nujna. V zadnjem desetletju je arhiv / muzej Univerze pripravil naslednje občasne razstave: Univerza v Ljubljani in njeni rektorji, Prvi začetki pravnega študija na Univerzi v Ljubljani, Deželni dvorec v Ljubljani, Stare razglednice Deželnega dvorca in Univerze v Ljubljani (1900–1950), Gradove svetle zida si v oblake – France Prešeren v ljubljanskih višjih šolah, Dr. Matija Slavič – rektor ljubljanske univerze, Dogodki iz študentskega gibanja 1968 – 1972 v Ljubljani in Biotehniška fakulteta skozi čas in prostor (Šest desetletij ljubljanskega študija biotehnike), ki so jih spremljali bogati razstavni katalogi oziroma razstavne zloženke, večina razstav pa je dosegljiva v digitalni obliki tudi na spletni strani Univerze. Razstava o Prešernu je gostovala v Gorenjskem muzeju v Kranju, z razstavnim katalogom v nemščini pa v Slovenskem znanstvenem inštitutu na Dunaju, razstava o rektorjih pa z razstavnim katalogom v nemščini v Slovenskem kulturnem centru Korotan na Dunaju.

V pripravi pa je tudi koncept in zbiranje gradiva za stalno arhivsko-muzejsko razstavo Univerze z delovnim naslovom »Ljubljana – visokošolski in univerzitetni center«. Na osnovi arhivskega in muzejskega gradiva, ki ga hrani arhiv in muzej Univerze, in evidentiranega gradiva v drugih slovenskih arhivih, muzejih in knjižnicah ter evidentiranega gradiva v tujih varstvenih ustanovah na temo predzgodovine ljubljanske univerze in zgodovine moderne slovenske univerze v Ljubljani nastaja koncept stalne postavitve: na praktični, ne povsem abstraktni, akademski ravni ob upoštevanju vsaj okrog 150 m² razstavne površine, ki naj bi bila v doglednem času v tej stavbi na razpolago za ta projekt, ki bo obsegal čas od začetkov ljubljanskega visokega šolstva v 17. stoletju do ljubljanske univerze današnjih dni.

V tem smislu seveda pozdravljamo sklep kolegija dekanov Univerze iz začetka letošnjega septembra o postavitvi stalne razstave (muzeja) Univerze v upanju, da ob tem niso prezrli ustanove, kjer se že hrani velika večina gradiva o preteklosti Univerze, gradiva, ki se že skoraj pol stoletja načrtno zbira, varuje in obdeluje včasih v bolj ugodnih, včasih v manj ugodnih pogojih: že doslej pa nobeno resnejše strokovno delo o preteklosti Univerze, njenih članic in njenih oddelkov, inštitutov itd. ni moglo in tudi ni nastalo brez upoštevanja gradiva te ustanove in ne brez pomoči tam zaposlenih. Sklep kolegija dekanov pa razumemo tudi v tem smislu, da Univerza razmišlja o organizaciji svojega centralnega arhiva (ali dislociranih enot po članicah pod nadzorom centralnega univerzitetnega arhiva), ki bo vključil tudi še tisto gradivo iz obdobja

od konca 60-ih do začetka 90-ih let prejšnjega stoletja, ki se večinoma še nahaja na članicah in ga doslej zaradi pomanjkanja skladiščnih prostorov v tej stavbi ni bilo mogoče prevzeti. Za to je potrebno po naših ocenah nadaljnjih 100 m² depojskih površin in nekaj dodatnih delovnih mest. Po sklepu omenjenega kolegija tudi v tem smislu upamo na ugodno rešitev.¹⁴

Ob koncu želimo še izpostaviti, da je podrobna predstavitev dela, uspehov in neuspehov, arhiva in muzeja Univerze v Ljubljani v minulih štiridesetih letih dosegljiva tudi na spletni strani Univerze na povezavi Univerzitetni arhiv.¹⁵

¹⁴ Univerza v Ljubljani, Zapis Kolegija dekanov, 5. september 2006, (sklep 2).

¹⁵ Arhiv Univerze v Ljubljani na internetu:

http://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/univerzitetni_arhiv.aspx,

<http://www.archivschule.de/content/65.html#slowe>,

<http://www.culturalprofiles.org.uk/slovenia/Units/4918.html>,

<http://www.slovenia.no/HistoryTab/museene.htm>,

http://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/univerzitetni_arhiv/amsu.aspx,

<http://www2.arnes.si/%7Eljprirodm6/>,

<http://www.zal-lj.si/Povezave/Povezave.htm>.